

บทที่ 1

บทนำ

1. ประวัติความเป็นมา

ปี พ.ศ. 2507 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2507

ปี พ.ศ. 2513 ยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร เป็น “วิทยาลัยครู” เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2513 วิทยาลัยครูสกลนคร ได้มีประกาศจัดตั้งหน่วยประเคราะห์ทางด้านวัฒนธรรมขึ้น

ปี พ.ศ. 2518 มีประกาศพระราชบัญญัติครูซึ่งได้กำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของวิทยาลัยครูไว้ 5 ข้อด้วยกัน ข้อหนึ่งในจำนวน 5 ข้อนี้ ได้กำหนดให้วิทยาลัยครูปฏิบัติหน้าที่ “ส่งเสริมและเผยแพร่ทางวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ” และได้จัดงาน “มนมั่งอีสาน” ขึ้นเป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ. 2520 – 2522 วิทยาลัยครูสกลนคร ในฐานะเป็นหน่วยประเคราะห์ด้านวัฒนธรรม ได้รับเงินอุดหนุนการดำเนินงานจากกองวัฒนธรรม กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรม

ปี พ.ศ. 2523 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีนโยบายให้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัด ดังนั้น วิทยาลัยครูสกลนคร จึงมีภาระหน้าที่ในฐานะเป็น “ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร”

ปี พ.ศ. 2524 ได้เปลี่ยนชื่อจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเป็น “ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม”

ปี พ.ศ. 2542 สถาบันราชภัฏสกลนคร ได้เปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานของสถาบันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ในการนี้ได้เปลี่ยนจากคำว่า “ศูนย์” เป็นคำว่า “สำนัก” ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 5 สำนัก คือ สำนักกิจการนักศึกษา สำนักวางแผนและพัฒนา สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สำนักส่งเสริมวิชาการ และสำนักศิลปวัฒนธรรม

ปี พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏทั่วประเทศได้รับการยกฐานะเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และได้เปลี่ยนโครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยใหม่อีกครั้ง โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 11 ส่วนราชการ ประกอบด้วย คณะ 6 คณะ และ 5 สำนัก สถาบัน โดยสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นส่วนราชการหนึ่งในจำนวน 11 ส่วนราชการดังกล่าว และมีงานที่รับผิดชอบ 4 งาน ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 ดังนี้ สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ได้ปรับโครงสร้างมีงานที่รับผิดชอบ 4 ฝ่าย 6 งาน ประกอบด้วย 1) ฝ่ายบริหารทั่วไป ประกอบด้วย งานสำนักงานและงานประกันคุณภาพ 2) ฝ่ายวิชาการและแผนพัฒนา ประกอบด้วย งานศึกษาค้นคว้าวิชาการและการวิจัยทางวัฒนธรรม งานอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และงานอาเซียนและอาณานิเวศศึกษา ได้แก่ ศูนย์ชาติพันธุ์ในแอ่งสกลนคร ศูนย์หนองหารศึกษาและ ศูนย์ภูพานศึกษา และ 3) ฝ่ายอบรมภาษาและวิเทศน์สัมพันธ์ ประกอบด้วยงานศึกษาและฝึกอบรมทางภาษา รับผิดชอบศูนย์ภาษา ศูนย์ประสานงานชาวต่างชาติ งานวิเทศสัมพันธ์และงานอาเซียนและอาณานิเวศศึกษา ได้แก่ ศูนย์เวียดนามศึกษา ศูนย์ลาวศึกษา ศูนย์จีนศึกษา

ประวัติและการก่อตั้งศูนย์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ศูนย์ภาษา (LANGUAGE CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 ในระยะแรกของการก่อตั้งนั้น ศูนย์ภาษาเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับสำนักงานอธิการบดี ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยได้

ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรใหม่ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้น ศูนย์ภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ภาษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปีปัจจุบัน สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา ชั้น 3 โทรศัพท์ 042 970037 (ภายใน) 323

2. ศูนย์เวียดนามศึกษา (VIETNAM STUDIES CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 เป็นหน่วยงานในสังกัดฝ่ายกิจการพิเศษ เริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2544 เป็นต้นมา เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสาร และสาระความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและวัฒนธรรม ของ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา และศูนย์คอมพิวเตอร์ ชั้น 2 โทรศัพท์ 042970037(ภายใน) 235

3. ศูนย์จีนศึกษา (CHINESE STUDIES CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2549 โดยได้รับการอนุมัติในการก่อตั้ง และงบประมาณจากมหาวิทยาลัย สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา และศูนย์คอมพิวเตอร์ ชั้น 2 ติดกับศูนย์เวียดนามศึกษา และศูนย์ภาษา

4. ศูนย์ลาวศึกษา (LAOS STUDIES CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน ตุลาคม 2549 โดยมีเหตุการณ์เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ

ประการแรก มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับวิทยาลัยสาธิตครู แขวงสะหวันนะเขต ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยมีกิจกรรม เช่น คณะผู้บริหาร นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์ ที่ปรึกษาอธิการบดีพร้อมด้วย สำนักวิทยบริการ (เดิม) ได้ไปบริจาคและจัดห้องสมุดให้แก่วิทยาลัยสาธิตครู ทั้งยังเปิดรับนักศึกษาทุนระดับปริญญาตรี และปริญญาโทให้เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นต้น

ประการที่ 2 ในคราวที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยี่ยมประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อเดือนตุลาคม 2548 นายปัญญา มหาชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้นำคณะไปถวายการรับเสด็จที่สนามบินค่ายกฤษณ์ สีวะรา จังหวัดสกลนคร พระองค์ได้ตรัสถามอธิการบดีถึงโครงการความร่วมมือกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและทรงแนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครให้ความร่วมมือด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายในระยะ 2 ปีแรก ศูนย์ลาวศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมเอกสาร ตำรา ข้อมูล ด้านต่างๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมทั้งวัตถุประสงค์หลักๆ จากนั้นจึงได้ดำเนินการอบรมภาษาลาว ตลอดจนการศึกษาค้นคว้า การวิจัย การแลกเปลี่ยนบุคลากร และการเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมต่อไป

5. ศูนย์ประสานงานนักศึกษาต่างชาติ (INTERNATIONAL STUDENTS SERVICE CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2551 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ร่วมกับสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ได้ประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับนักศึกษาชาวต่างชาติ เช่น นักศึกษาเวียดนาม นักศึกษาลาว มาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องมีสถานที่ในการติดต่อสื่อสารให้เด่นชัด สามารถให้คำตอบสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติได้ ในโอกาสนี้จากอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (นายปัญญา มหาชัย) ได้ให้นโยบายโดยมอบหมายให้สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานนักศึกษาต่างชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้คำแนะนำ ให้คำตอบ ให้คำปรึกษา ได้รวดเร็วสะดวกมากยิ่งขึ้น สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา และศูนย์คอมพิวเตอร์ ชั้น 3 ติดกับศูนย์เวียดนามศึกษา และศูนย์ภาษา

ทำเนียบผู้บริหารสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

การดำรงตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่งบริหาร
พ.ศ. 2523 - 2527	ผศ.ประยูทธ กุยสาคร	ประธานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
พ.ศ. 2542 - 2546	ผศ.สุรัตน์ วราภรณ์รัตน์	รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
	ผศ.แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์	ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรม
พ.ศ. 2547 - 2550	ผศ.แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์	รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
	นายรัฐพล ฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2551 - 2552	ผศ.พิศิษฐ์ แสงวงศ์	รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและกิจการพิเศษ
	นายรัฐพล ฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2552 - 2556	ผศ.ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์	รองอธิการบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิเทศสัมพันธ์
	ผศ.อนุรัตน์ สายทอง	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2556 - 2560	ดร.สพสันต์ เพชรคำ	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2560 - ปัจจุบัน	นายประสิทธิ์ คณะรัมย์	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

2. ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์

ปรัชญา

“รากเหง้าทางวัฒนธรรม นำการพัฒนาท้องถิ่นสู่ระดับสากล”

วิสัยทัศน์

“เป็นสถาบันแห่งการพัฒนาองค์ความรู้ เชิดชูภูมิปัญญา พัฒนาท้องถิ่น อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม”

พันธกิจ

1. รวบรวมองค์ความรู้ด้านภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของนักศึกษา บุคลากรและประชาชน
2. ส่งเสริมและพัฒนางานด้านภาษา ศิลปะ วัฒนธรรมในแอ่งสกลนคร อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงของ บุคลากรให้สามารถบริการวิชาการแก่ชุมชนในท้องถิ่นสู่สากล
3. ทำนุบำรุงภาษา ศิลปะและวัฒนธรรมในท้องถิ่น
4. บริการวิชาการด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
5. บริหารจัดการที่ดีด้านทำนุบำรุงภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การพัฒนานักศึกษา และบุคลากรด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรมสู่ระดับสากล
2. การส่งเสริมงานด้านภาษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สู่ระดับสากล
3. การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

เป้าประสงค์

1. นักศึกษา บุคลากร และประชาชนมีศักยภาพด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
2. นักศึกษา บุคลากรและประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามให้คงอยู่สืบไป
3. มีเครือข่ายทางด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
4. มีแหล่งเรียนรู้ทางด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
5. เป็นสถาบันที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล

3. ภาระหน้าที่ของสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ได้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานหลัก ดังนี้

1. สำนักงานผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม รับผิดชอบงานบริหารทั่วไปให้เป็นไปตามระเบียบงานสารบรรณ งานพัสดุ งานการเงิน งานบุคคล งานประกันคุณภาพการศึกษา งานควบคุมภายใน การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ
2. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร
3. หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร
4. งานศึกษาและฝึกอบรมทางภาษา ประกอบด้วย ศูนย์ภาษา ศูนย์เวียดนามศึกษา ศูนย์ลาวศึกษา ศูนย์จีนศึกษา ศูนย์ประสานงานนักศึกษาต่างชาติ
5. งานศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. งานอนุรักษ์ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและศิลปกรรมท้องถิ่น ดำเนินงานตามพันธกิจด้านทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและด้านอื่น ๆ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย
7. ดำเนินการบริการวิชาการแก่ชุมชน
8. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 และนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

นโยบายข้อ 1 เร่งรัดให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานการส่งเสริมการควบคุมการตรวจสอบและการประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาการบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อ 2 เร่งรัดให้มีกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ

นโยบายข้อ 3 เร่งดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยระยะเริ่มแรกให้มุ่งเน้นคุณภาพบัณฑิต การบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อ 4 เร่งรัดให้มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับบุคคล องค์กร และหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย และการผลิตผลงานทางวิชาการ

นโยบายข้อ 5 ส่งเสริมให้มีข้อมูลข่าวสารและผลจากกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย มาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอก

5. วัตถุประสงค์ในการประกันคุณภาพการศึกษา

1. เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และสถาบันให้เป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น สังคม ประเทศและระดับสากล
2. เพื่อสร้างความยอมรับของท้องถิ่นและสังคมที่มีต่อคุณภาพบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวต่อการพัฒนาระบบ กลไกการบริหารและการจัดการตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยและสถาบัน
4. เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

6. แนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา

จากนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 5 ข้อ ดังกล่าวแล้วนั้น สถาบันได้นำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. จัดให้มีผู้รับผิดชอบกำกับดูแลและดำเนินการงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
 - (1) ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นประธาน
 - (2) รองผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกรรมการ
 - (3) บุคลากรประจำสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกรรมการ
 - (4) หัวหน้างานบริหารทั่วไป เป็นกรรมการและเลขานุการ
 - (5) เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
3. ดำเนินการตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด
4. พัฒนาระบบและกลไกควบคุมคุณภาพของมาตรฐานต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ดำเนินการ ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงานของสถาบัน
5. จัดให้มีการประชุมบุคลากรในสถาบันให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการควบคุมคุณภาพรวมทั้งชี้แจงให้เข้าใจชัดเจนในขั้นตอนและแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจที่ดี
6. จัดทำคู่มือประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน
7. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นรายงานการประเมินตนเองในภาพรวมของสถาบัน เพื่อส่งให้ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
8. จัดทำรายงานประจำปีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน